

ואמר על כך רבה: דבר תורה:

בשעת מלאכה, שדרכן להיות אז מחוברים וצריכים שני החלקים זה לזה הרי הם חיבור בין לטומאה בין להזאה.

שלא בשעת מלאכה, הואיל ואין צריכים להיות מחוברים אינו נחשב חיבור לא לטומאה ולא להזאה, אף אם הם מחוברים בפועל.

וגזרו רבנן על טומאה של שני החלקים כשנטמא אחד **שלא בשעת מלאכה**, משום [אטו] טומאה שהיא בשעת מלאכה.

ועוד גזרו על הזאה שהיא בשעת מלאכה שלא תטהר את החלק השני, משום הזאה **שלא בשעת מלאכה**.

ולמדנו מכאן, ש"חיבור" ששינו במשנה ובברייתא לענין טומאה, מדובר בשעה שהחלקים מחוברים⁽⁵⁰⁾.

והראשונים מפרשים שהראיה מהברייתא היא — שמבואר שבשעת חיבורן צריך חידוש גזירה מדרבנן שיטמאו זה את זה שלא בשעת מלאכה, ואם כן בודאי שאם הם מפורקים אין הם נחשבים כ"חיבור".

והוסיפו הראשונים שהגמרא היתה יכולה לשאול רק מהברייתא לבר, אלא שדרך הגמרא להביא משנה, ואף שצריך להוכיח מברייתא את כונת המשנה [לצורך הקושיא]. והתוספות כתבו שהביאו את המשנה רק מפני שמוזכר בה במפורש זוג ועינבל שעליהם דיבר אביי.

50. רש"י. וכפי שמבאר את דבריו הריטב"א [הובא לעיל]. והשפת אמת מפרש שהראיה היא שכמו שמהתורה חיבור בכלי שעשוי למלאכה

כלי הראוי לקבל טומאה. וכונת המשנה "חיבור", הוא אפילו כשהם נפרדים⁽⁴⁸⁾.

אי אפשר לומר כן.

שהרי והתניא בברייתא⁽⁴⁹⁾: **מספורת** כלי ספר של פרקים, העשויה מסכינים נפרדים, ואיזמל של רהיטני, [מקצע] שדרך האומנין לחבר את האיזמל, העשוי מתכת, בשעת מלאכה, לחלק עליון של עץ, ולאחר המלאכה מפרידים את חלקיהם — הרי זה חיבור לטומאה, שאם נטמא זה נטמא זה. ואין חיבור להזאה, שאם היזו רק על אחד משני החלקים מי חטאת, לא נטהר החלק השני עד שיזו עליו גם כן.

ואמרינן ותמהנו על דין זה: **מה נפשך: אי חיבור הוא — אפילו להזאה נמי** יהא חיבור, ודי שיזה על אחד מהם.

ואי לאו חיבור הוא — אפילו לטומאה נמי לא יהא חיבור, ואם נטמא האחד לא יטמא השני.

48. רש"י. והחידוש במשנה הוא שאם נטמאו יחד והתפרקו לא בטלה טומאתם. ולפי פירוש התוספות [הנ"ל] כונת הגמרא היא שנפרש את המשנה שהם "חיבור" אפילו כשהם נפרדים ואם נטמא חלק אחד וחיבר אליו את השני הוא נטמא עימו.

49. רש"י מפרש שברייתא זו נאמרה על המשנה שהביאה הגמרא מקודם. ותמהו התוספות והראשונים שהמשנה על זוג ועינבל היא במסכת פרה וברייתא זו במסכת כלים? ופירש הריטב"א את הגמרא [לפי פירוש רש"י] שהראיה היא שלשון "חיבור" ביחס לטומאת כלים הוא שוה בכל המשניות והברייתות שמדברות על חיבור חלקי כלים.